

Sygn. akt IV KK 464/21

POSTANOWIENIE

Dnia 3 grudnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w dniu 3 grudnia 2021 r.
sprawy **P. S.**,
skazanego za popełnienie przestępstw z art. 197 § 1 k.k. i innych,
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego,
od wyroku Sądu Okręgowego w N.,
z dnia 24 lutego 2021 r., sygn. akt II Ka [...],
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w N.,
z dnia 12 grudnia 2019 r., sygn. akt II K [...]

postanowił

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. I. J.-T. z Kancelarii Adwokackiej w N. kwotę 442,80 zł (czterysta czterdzieści dwa zł 80/100), w tym 23 % VAT, z tytułu wynagrodzenia za sporządzenie w imieniu oskarżycielki posiłkowej odpowiedzi na kasację obrońcy skazanego;**
- 3. obciążyć skazanego P. S. kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w N. wyrokiem z dnia 12 grudnia 2019 r., sygn. akt II K (...),
uznał oskarżonego P. S. za winnego tego, że:

1. w dniu 1 kwietnia 2017 roku w P., rejonu n., doprowadził 15-letnią O. M. wbrew jej woli do obcowania płciowego w ten sposób, że po uprzednim ściągnięciu jej spodni oraz bielizny, wykorzystując jej bezradność i odurzenie substancją psychoaktywną 4- MEAP z grupy dopalaczy będącej pochodną katynonu, odbył z pokrzywdzoną stosunek dopochwowy, tj. przestępstwa z art. 198 k.k., za który wymierzył oskarżonemu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

2. w nieustalonym bliżej dniu w sierpniu 2013 roku w U., rejonu n., doprowadził małoletnią powyżej lat 15 W. H. do poddania się innej czynności seksualnej w ten sposób, że po uprzednim zablokowaniu drzwi samochodu, stosując wobec pokrzywdzonej przemoc polegającą na przytrzymaniu jej za rękę, wbrew jej woli całował ją w usta, tj. przestępstwa z art. 197 § 2 k.k., za który wymierzył oskarżonemu karę roku ograniczenia wolności polegającej na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 24 godzin miesięcznie.

Apelację od wyroku Sądu I instancji złożył Prokurator Rejonowy w N., zaskarżając go w całości na niekorzyść oskarżonego, zarzucając:

1. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, a to art. 7 k.p.k.;

2. obrazę prawa materialnego, a to art. 41a § 2 k.k., poprzez jego niezastosowanie;

3. rażącą niewspółmierność wymierzonej oskarżonemu P. S. za przypisane mu w punkcie I części dyspozytywnej wyroku przestępstwo z art. 198 § 1 k.k. kary 6 miesięcy pozbawienia wolności;

4. rażącą niewspółmierność wymierzonej oskarżonemu P. S. za przypisane mu w pkt II części dyspozytywnej wyroku przestępstwo z art. 197 § 2 k.k. kary roku ograniczenia wolności, polegającej na wykonywaniu

nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 24 godzin w stosunku miesięcznym,

które to zarzuty szczegółowo zostały opisane w apelacji, oraz wniosk o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w N. do ponownego rozpoznania, a ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie wobec oskarżonego P.S. za czyn opisany w pkt I części dyspozytywnej wyroku kary 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz środka karnego zakazu kontaktowania się z pokrzywdzoną O. M. w jakikolwiek sposób oraz zbliżania się do pokrzywdzonej na odległość mniejszą niż 100 m na okres 5 lat, za czyn przypisany w pkt II części dyspozytywnej wyroku roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz środka karnego zakazu kontaktowania się z pokrzywdzoną W. H. w jakikolwiek sposób oraz zbliżania się do pokrzywdzonej na odległość mniejszą niż 100 m na okres 5 lat oraz kary łącznej 3 lat pozbawienia wolności.

Apelację od wyroku Sądu I instancji złożył również pełnomocnik pokrzywdzonej O. M., zaskarżając go w zakresie pkt I i III na niekorzyść oskarżonego, zarzucając szczegółowo opisaną w apelacji:

1. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 5 § 2 k.p.k.;

2. rażącą niewspółmierność kary - poprzez wymierzenie niewspółmiernie łagodnej kary,

oraz wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Apelację od wyroku Sądu I instancji złożył ponadto obrońca oskarżonego K. M., zaskarżając ten wyrok w całości, zarzucając szczegółowo opisaną w apelacji obrazę przepisów prawa procesowego, która miała wpływ na treść orzeczenia, a to art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k., 170 § 1 pkt 2 i 3 k.p.k. w zw. z art. 177 § 1 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k., art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z

art. 193 § 1 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k., art. 424 § 1 k.p.k., oraz wnosząc o zmianę wyroku Sądu I instancji poprzez uniewinnienie oskarżonego P. S. od zarzucanych mu czynów, a ewentualnie uchylenie wyroku Sądu I instancji i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w N. do ponownego rozpoznania.

Apelację od wyroku Sądu I instancji złożył także obrońca oskarżonego P. P., zaskarżając to orzeczenie w całości, zarzucając:

1. w zakresie czynu przypisanego oskarżonemu w punkcie I zaskarżonego wyroku:

1. obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść zaskarżanego wyroku, a to: art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., art. 170 § 1 pkt 2, 3 i 5 k.p.k. oraz art. 201 k.p.k.;

2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżanego wyroku, który mógł mieć wpływ na jego treść;

3. w zakresie czynu przypisanego oskarżonemu w punkcie II zaskarżonego wyroku:

1. obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a to art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k.,

2. obrazę przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu, a to art. 197 § 2 k.k., poprzez jego niewłaściwe zastosowanie,

które to zarzuty zostały szczegółowo opisane w apelacji, oraz wnosząc o zmianę zaskarżanego wyroku w całości poprzez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia czynu zabronionego zarzuconego mu w punkcie I i II aktu oskarżenia.

Sąd Okręgowy w N. wyrokiem z dnia 24 lutego 2021 r., sygn. akt II Ka (...), zaskarżony wyrok zmienił w ten sposób, że uznał oskarżonego P. S. za winnego popełnienia czynu zarzuconego w pkt I aktu oskarżenia, tj.

popęlnienia przestępstwa z art. 197 § 1 k.k.. i wymierzył mu karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymując w mocy.

Kasację od wyroku sądu odwoławczego złożył obrońca skazanego P. S., zaskarżając to orzeczenie w całości, zarzucając rażąco obrazę przepisów prawa procesowego, a to normy art. 457 § 3 k.p.k., a także obrazę art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. poprzez wydanie wyroku zmieniającego rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji co do istoty sprawy w oparciu o odmiennie ustalone okoliczności, wbrew przeciwnym stwierdzeniom zawartym w uzasadnieniu Sądu Okręgowego, przy braku wskazania rozważań dowodowych prowadzących do tak odmiennych wniosków w uzasadnieniu Sądu odwoławczego, co skutkowało zmianą zaskarżonego wyroku i przyjęciem, że skazany zrealizował znamiona czynu opisanego w art. 197 § 1 k.k., a nie znamiona czynu opisanego w art. 198 k.k., w sytuacji gdy wydanie wyroku reformatoryjnego w przedmiotowej sprawie w ocenie skarżącego powinno obligować Sąd odwoławczy do przedstawienia własnej analizy całego materiału dowodowego zgromadzonego w toku dotychczasowego procesu i wskazania, którym dowodom Sąd ad quem dał wiarę i dlaczego, a którym odmówił waloru wiarygodności z konkretnie sprecyzowanych powodów, czyniąc to w taki sposób, by pisemne motywy wyroku nie pozostawiały jakichkolwiek wątpliwości, że zgromadzony materiał dowodowy prowadzi do jednoznacznego wniosku, iż oskarżony powinien zostać skazany z innego przepisu, czego Sąd Okręgowy w przedmiotowej sprawie nie uczynił.

Podnosząc powyższy zarzut obrońca skazanego wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w N. z dnia 24 lutego 2021 r., sygn. akt II Ka (...), i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w N.

W odpowiedziach na kasację Prokurator Rejonowy w N. oraz pełnomocnik pokrzywdzonej wnieśli o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście bezzasadna, i jako taka podlegała oddaleniu.

Na wstępie należy zaznaczyć, że choć w kasacji obrońca skazanego wskazał, że zaskarża wyrok Sądu odwoławczego w całości, to jednak analiza treści zarzutu przemawia za uznaniem, że orzeczenie Sądu II instancji zostało zaskarżone w części – w zakresie, w którym skazany został uznany za winnego popełnienia czynu zarzucanego w pkt I aktu oskarżenia, tj. przestępstwa z art. 197 § 1 k.k.

W uzasadnieniu kasacji skarżący wskazał, że opis czynu przypisanego oskarżonemu przez Sąd I instancji uznaje za inny od czynu przypisanego skazanemu w wyroku Sądu odwoławczego. To zaś jego zdaniem wiąże się ze zmianą ustaleń faktycznych leżących u podstaw każdego z powyższych orzeczeń, tymczasem, jak podniósł skarżący, ustalenia faktyczne Sądu I instancji sąd *ad quem* uznał za prawidłowe. W jego przekonaniu zmiana kwalifikacji prawnej czynu zobowiązywała zaś Sąd odwoławczy do przedstawienia własnej analizy całego materiału dowodowego, czego jednak Sąd nie uczynił.

Zarzut ten należy uznać za całkowicie bezpodstawny. W pierwszej kolejności wypada zauważyć, że skarżący pod pozorem podnoszenia zarzutu naruszenia prawa procesowego *de facto* kwestionuje ustalony przez Sądy I i II instancji stan faktyczny. W szczególności skarżący podaje w wątpliwość to, w jakich okolicznościach substancja odurzająca została użyta i wprowadzona do organizmu pokrzywdzonej. (s. 6-7 kasacji). Można przy tym odnieść wrażenie, że skarżący przedstawia subiektywnie pojmowaną polemikę z ustalonym w sprawie materiałem dowodowym. Taki sposób budowania zarzutów, który w istocie można uznać za obejście zakazu podnoszenia w kasacji zarzutów błędu w ustaleniach faktycznych, jest zaś – ze względu na precyzyjną regulację

zawartą w art. 523 § 1 k.p.k. – niedopuszczalny (zob. np. postanowienie SN z dnia 26 czerwca 2019 r., sygn. akt IV KK 89/19, Lex nr 2686163).

Niezależnie od powyższego należy zauważyć, że w sprawie nie wystąpiła sygnalizowana w kasacji sprzeczność pomiędzy koniecznością zmiany kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu a uznaniem, że Sąd I instancji prawidłowo ustalił fakty w sprawie. Warto przypomnieć, że Sąd I instancji uznał zeznania pokrzywdzonej O. M. za w pełni wiarygodne oraz potwierdzone przez inne dowody w sprawie. Sąd odwoławczy natomiast uznał, że z faktu uznania zeznań pokrzywdzonej za wiarygodne wynika bezalternatywnie konieczność kwalifikacji czynu z art. 197 § 1 k.k. Nie można zatem twierdzić, że Sąd ten wydał wyrok w oparciu o odmiennie ustalone okoliczności, a jedynie, że z okoliczności tych wywiódł inne konsekwencje.

Należy przy tym podkreślić, że Sąd odwoławczy szczegółowo odniósł się do kwestii tego, z jakiego powodu dowody w sprawie świadczą o użyciu przez oskarżonego substancji psychoaktywnej 4 MEAP (NEMNP) w celu podstępного odurzenia pokrzywdzonej (s. 11-16 wyroku Sądu II instancji). W szczególności dokładnej analizie poddane zostały opinie: Laboratorium Kryminalistycznego KWP w K. oraz Instytutu Ekspertyz Sądowych w K.. Sąd wykazał również nieprawidłowości interpretacyjne wywodzone przez obrońców oskarżonego z ustalonego stanu faktycznego.

Uznaje się, że do naruszenia art. 457 § 3 k.p.k. dochodzi wówczas, gdy w uzasadnieniu wyroku nie zostanie zawarta argumentacja odnośnie do określonego potraktowania zarzutów i wniosków apelacji, a więc wtedy, gdy sąd uznając zarzuty apelacji za zasadne lub niezasadne, nie wyjaśni swojego stanowiska, ewentualnie przedstawiona argumentacja będzie zawierała braki. Stopień szczegółowości rozważań sądu odwoławczego, w wykonaniu obowiązku wynikającego z art. 457 § 3 k.p.k., uzależniony jest od jakości wywodów zawartych w uzasadnieniu wyroku sądu pierwszej instancji oraz we

wniesionym środkiem odwoławczym i w zależności od meritum sprawy może przybrać formę bardziej lub mniej rozbudowanego wyводу (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 lipca 2021 r., sygn. akt II KK 175/21).

Nie budzi także wątpliwości, że sąd odwoławczy powinien także zastosować się do zasad wynikających z art. 7 k.p.k. i art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k., a więc poddać analizie i ocenie cały materiał dowodowy zgromadzony w toku dotychczasowego postępowania, przedstawić własne ustalenia, które doprowadziły go do przekonania o konieczności odmiennego rozstrzygnięcia i wykazać, że stanowisko wyrażone w wyroku sądu pierwszej instancji było wadliwe oraz zaprezentować argumentację uzasadniającą taki wniosek (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2020 r., sygn. akt IV KK 119/20).

Mając na uwadze przedstawione wcześniej argumenty, Sąd odwoławczy w niniejszej sprawie dopełnił tych obowiązków. Szczegółowo przedstawił swoje stanowisko w zakresie konsekwencji wynikających z ustalonego stanu faktycznego, określił stosunek do oceny prawnej zawartej w wyroku Sądu I instancji, jak również wykazał wyczerpująco, z jakiego powodu nie przyjął jako zasadnej argumentacji obrońców oskarżonego.

Wypada zauważyć jednocześnie, że słusznie wskazał w odpowiedzi na kasację Prokurator Rejonowy w N., że skarżący w sprawie nie dochował obowiązku wykazania, że ewentualne naruszenie prawa było rażące i miało istotny wpływ na treść orzeczenia.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak we wstępie.